

معرفی داستان بلند «اول خیابون قنات»

جریان پرشور و متراکم کلمات

شایان کار

تاکنون سیل دیده‌اید. جریان پیوسته و بی‌وقفه آب که جوشان و خروشان به پیش می‌رود و هرآنچه پیش رویش باشد با خود می‌برد؟ داستان بلند یا همان ناولایی‌که امروز معرفی می‌کنیم گویی «سیل سخن» است؛ جریانی پرشور و متراکم از کلمات که هوش از سر مخاطب می‌برد. کلماتی که از دهان آدم‌های معمولی کوچ و بازار، در یکی از محلات قدیمی تهران، درحدود صد سال پیش، بیرون می‌آیند و به تدریج یک داستان می‌سازند. درست مشابه تکه‌های یک جورچین یا همان پازل، و در پایان سرنوشت‌و، درمورد این داستان خاص، سرنشست. آدم‌های درگیر در ماجراهای قصه را روشن می‌کنند. کلماتی که به عمد با لهجه جنوب تهرانی و به صورت شکسته نقل شده‌اند تا حس راویان پُرشمار داستان را بهتر و بیشتر منتقل کنند و ما مخاطبان را به دل انواع و اقسام حرف‌های درگوشی یا شایعات ببرند که گاه -مشابه سیل‌های واقعی- خانمان براندازند و بنیان افکن. در ادامه، ضمن دعوت از شما عزیزان برای خواندن این اثر درخشان که می‌توان آن را یک نفس و با صرف حدود یک تا دو ساعت زمان خواند، به چهار نکته پیرامون آن اشاره می‌کنم.

❶ داستان راوی واحدی ندارد و اصلا مشخص نیست که چه کسانی درحال تعریف‌کردن داستان هستند. این شیوه از روایت داستان، که یادآور روش سنتی «آورده‌اند که...» یا «گفته‌اند که...» در بسیاری از حکایات کهن ادبیات فارسی است، در این مورد خاص، کمک شایانی به پیشبرد ماجراها کرده و عملا راوی یا راویان را از دل داستان دور نگه می‌دارد، درنتیجه، هوش و حواس مخاطب، تماما، معطوف قصه شده و شیوه قصه‌پردازی -مشابه هوایی که همواره درحال تنفس آن هستیم و از فرط عادی شدن توجهی به آن نمی‌کنیم- تمرکز او را برهم نمی‌زند.

❷ مشابه سیل‌های واقعی که ممکن است اسباب واثاثیه عجیب غریبی از ساکنان دوردست رودخانه را نیز به همراه خود بیاورند، درخلال سیل واژگان عرضه شده در این داستان بلند هم با پدیده‌های جالبی برخورد می‌کنیم، مثلا باورهای خرافی مردمان قدیمی. به این بخش از داستان عنایت فرمایید: «یه روز که آفتاب هنوز نزنده بوده، صبیحه کوچیکه شاه پریون اومده نشسته و ر دل محسن باباقوری، لفظ اومده که 'محسن باباقوری! من رو می‌گیری؟' محسن باباقوری هم که همیشه هشتش گرو نهش بوده گفته که 'من از خدامه، چه کنم که دستم تنگ؟! ' صبیحه کوچیکه شاه پریون هم برگشته گفته: 'من می رم، دست که از تنگی دراومد برمی‌گرم.'» (ص ۲۰)

❸ زبان طنزآمیز داستان، در بسیاری موارد، از تلخی نهفته در فضا و ماجرا می‌کاهد. نویسنده داستان، که یکی از شناخته‌شده‌ترین نمایشنامه‌نویسان و مدرسان تئاتر در ایران است، هنر خود در خلق شیوه‌های مختلف بیان را در این اثر کوتاه به خوبی نشان داده است، به عنوان نمونه، در یکی از فصل‌های داستان (از ص ۲۴ تا ص ۲۴)، هرگاه که راوی می‌خواهد به یکی از شخصیت‌های داستان و ماجراهای مربوط به او اشاره کند، به جای استفاده از نام آن شخصیت (مثلا، «فخری»)، عبارت ۲۲کلمه‌ای زیر را به‌کار می‌برد که انصافا مطایبه‌آمیز است: «والده آقا ماشاء!.. قناتی که اون زمان هنوز والده آقا ماشاء!.. قناتی نبوده، چون هنوز آقا ماشاء!.. قناتی به بد دنیا نیومده بوده» و جالب است که این نام طولانی بیش از ۱۰بار در این ۱۰ صفحه تکرار می‌شود!

❹ پایان‌بندی داستان انصافا شگفت‌انگیز است

و غافل‌گیرکننده و اجازه دهید جسارت کرده و عرض کنم که به احتمال نزدیک به صد درصد نمی‌توانید پایان آن را پیش‌بینی کنید و حدس بزنید که این سیل کلمات کجا و در چه نقطه‌ای آرام می‌گیرد، درست مثل سیل‌های واقعی!

«اول خیابون قنات... نوشته محمد جرم شیر. نشر چشمه. ۷۲ صفحه. ۹۶هزار تومان.

دکه

شماره ۶۸ ماهنامه «شبکه آفتاب» انتشار یافت
جمعیتی از داستان‌های کوتاه

شصت و هشتمین شماره مجله «شبکه آفتاب» تماما به داستان کوتاه اختصاص دارد. در صفحه این مجله، درباره این شماره آمده است: «آنچه در شصت و هشتمین شماره ما هنامه 'شبکه آفتاب' خواهید خواند، گزیده‌ای است از داستان‌های خارجی چاپ شده از شصت شماره مجله 'شبکه آفتاب' طی دوازده سال انتشار، گزیده‌ای که ممکن بود از چشم دیگری متفاوت باشد و داستانی را به این‌ها بیفزاید یا از این جمع بکاهد. به هر حال، انتخاب محدودی است شامل ۲۲ داستان، داستان‌هایی که چه در شکل روایت و چه در ساختار از بهترین‌ها هستند و به ویژه زمینه‌های انسانی بارزی دارند. گفته‌اند که گاه در زمانه حوصله‌های

تنگ و سقف‌های کوتاه ادبیات می‌تواند مغزی باشد. اندک پناهی، درنگی و سفری. در این شماره، شما را به سفری کوتاه به جهان داستان دعوت می‌کنیم.» این شماره مجله «شبکه آفتاب» در ۱۸۸ صفحه و به بهای ۲۰ هزار تومان عرضه شده است.

علی باقریان

به شیر آن کسی را که بودی نیاز

بدان خواسته دست بردی فراز^{۱۱}

پسر بُد مُر^{۱۲} این پاک دین^{۱۳} را یکی

که از مهر بهره‌ش نبود اندکی

جهان جوی^{۱۴} را نام ضحاک بود

دلیر^{۱۵} و سبکسار^{۱۶} و ناپاک بود

کجا^{۱۷} بیوراسپش همی خواندند

چنین نام بر پهلوی^{۱۸} راندد

کجا بیور^{۱۹} از پهلوانی^{۲۰} شمار

بُود بر زبانِ دُری^{۲۱} ده هزار

۱- دست بردی فراز : اقدام می‌کرد. ۲- مُر: حرف اضافه‌ای که بیشتر با «را» می‌آورده‌اند.

۳- پاک دین: آن که دین راست و درست دارد. ۴- جهان جوی: جویای جهان، آن که در پی جهان گیری است. ۵- دَلیر: بی پروا، گستاخ. ۶- سبکسار: سبک سر، پست، بی وقار. ۷- کجا: که. ۸- پهلوی: زبان پهلوی ساسانی یا اشکانی. ۹- بیور: ده هزار. ۱۰- پهلوانی: پهلوی، پارتی.

۱۱- دُری: زبان فارسی غالب پس از اسلام.

پایان کار دومین «جشنواره مطبوعات، خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری استان خراسان رضوی»

روزنامه‌نگاری برای ایجاد امید و دلگرمی میان مردم

روزنامه‌نگاران نیز بخشی از فعالیت‌های خود را به این موضوع اختصاص دهند.»

● «شهرآرا» یکی از رسانه‌های تأثیرگذار کشور خواهد شد محمدرضاقلندرشریف، شهردارمشهد مقدس، نیز در این مراسم گفت: «امانت داری در اخبار و مطالب از نکات مهمی است که همواره باید موردتوجه اصحاب رسانه باشد. فعالیت‌های مهم رسانه‌ها درزمینه اطلاع‌رسانی دقیق، مطالبه‌گری و انتقادهای سازنده و ارزشمند آن‌ها کاری در مسیر جهاد تبیین است.»

وی در بخش دیگری از سخنان خود به فعالیت‌های مدیریت شهری مشهد اشاره کرد و افزود: «مجموعه برای مردم به بهره‌برداری رسانده، ۴۵کلان‌پروژه دیگر را نیز هدف‌گذاری کرده‌است که مهم‌ترین آن‌ها افتتاح آزمایشی فازاول خط ۲ قطار شهری و تکمیل خط ۲ قطار شهری در ایستگاه 'سلامت' است.»

قلندرشریف در حاشیه برگزاری این مراسم، با تقدیر از افتخارآفرینی خبرنگاران «شهرآرا» در جشنواره مطبوعات استان، گفت: «در شهرداری مشهد، رسانه خوبی داریم که هم درزمینه‌مکتوب‌به‌عنوان پرنیزاترین روزنامه مشهد و هم در فضای مجازی فعال است و، باوجودآنکه قدمت و سابقه کمتری در مقایسه با روزنامه‌های دیگر مشهد دارد، در حوزه خبررسانی پیشروست. این نشان دهنده پویایی 'شهرآرا' و روند سریع ارتقا و رشد آن است و باید از خبرنگاران و فعالان در این رسانه تقدیر کرد که امانت‌دار خوبی در انعکاس اخبار هستند.»

وی تأکید کرد: «روند روبه رشد 'شهرآرا' نتیجه حمایت‌های مادی و معنوی شهرداری و شورای اسلامی است و باین روند 'شهرآرا' به یکی از رسانه‌های تأثیرگذار کشور تبدیل خواهد شد.»

بالایی داشته و هر مهاجری که قدم به خاک خراسان گذاشته را وادار کرده تا رنگ و بوی فرهنگ خراسان و ایران را به خودبگیرد و نمونه‌های زیادی نیز در این زمینه به ایران آمده به میزان فهم و درایت ایرانیان بومی شده؛ و روزنامه‌نگاری نیز ازجمله همین فنون است.»

● به روزنامه‌نگاری مبتنی بر آموزش و ایجاد امید نیاز داریم نوروزیور در بخش دیگری از سخنان خود به شرایط کشور درمقابل تحریم‌ها و فشارهای بین‌المللی نیز اشاره کرد و گفت: «روزنامه‌نگاران و اهالی رسانه باید تلاش کنند و هنر رسانه‌های خراسان، و به ویژه مشهد، از سایر استان‌ها بالاتر است. بومی شدن روزنامه‌نگاری در ایران مرهون قلم و ادبیات خراسان است و خراسانی‌ها در ادبیات و قلم از دیرباز صاحب سبک بوده‌اند.»

● به روزنامه‌نگاری مبتنی بر آموزش و ایجاد امید نیاز داریم ترویج پایداری مورد نیاز ماست؛ به روزنامه‌نگاری توسعه آگاهی بخش و مبتنی بر مسئولیت اجتماعی نیاز داریم که در این شرایط اقتصادی به مردم کمک کند، حتی اگر مبتنی بر دستورالعمل‌های روزنامه‌نگاری نباشد.»

وی تأکید کرد: «از سوی دیگر، باید تصویری درست و صحیح از ایران عزیز ارائه کنیم. دنیای غرب دست به دست هم داده‌اند تا تصویری زشت و نادرست از ایران و تمدن اسلامی-ایرانی ما ارائه کنند و وظیفه رسانه‌های این است که، به جای پرداختن به برخی مسائل داخلی که موجب اختلاف و دودستگی می‌شود، بخشی از تلاش خود را به مسائل بین‌المللی معطوف کنند و در بهبود تصویر نادرست از ایران در جوامع بین‌المللی و ارائه تصویر واقعی از این تمدن ایرانی و اسلامی کمک کنند. رهبر انقلاب اسلامی نیز بارها بر این دووجه ایرانی و اسلامی بودن تأکید کرده‌اند و انتظار این است که

نقدها را بشنویم. البته این مطلب به معنای آن نیست که رسانه‌ها اخلاق رسانه‌ای را رکنار بگذارند.»

● در جنگ رسانه‌ای با کفر جهانی قرار داریم حجت الاسلام والمسلمین تیمور علی‌عسگری، سرپرست معاونت فرهنگی، اجتماعی و زیارت‌استانداری خراسان رضوی، دیگر سخنران این مراسم بود که، ضمن اشاره به اهمیت کار رسانه‌ای، گفت: «حوزه خبر و اطلاع‌رسانی در قرآن کریم نیز مورد توجه قرار گرفته است.»

وی در ادامه، با بیان اینکه در جنگ رسانه‌ای با کفر جهانی قرار داریم، تأکید کرد: «نوع ارتباطات رسانه‌ای نشان دهنده این است که همانند دوران دفاع مقدس، شرق و غرب در رویایی با نظام اسلامی متحد شده‌اند و شرایط گویای آن است که باید گام‌های مؤثرتری را در حوزه رسانه‌ای برداریم.»

حجت الاسلام والمسلمین علی عسگری در ادامه به تقارن بهار قرآن و طبیعت و حضور جمع زیادی از زائران نوروزی حرم مطهر رضوی در مشهد اشاره کرد و افزود: «عزت مسافران و محبت و همت مجاوران روزهای آتی مدنظر خواهد بود. مانور خدمت و زیارت در ۲۴ اسفندماه برگزار می‌شود و مشهد، به عنوان قلب ایران، آماده استقبال از ایران است.»

● بومی‌شدن روزنامه‌نگاری مرهون قلم مردم خراسان است در بخش دیگری از این مراسم محمدرضا نوروزپور، معاون امور رسانه‌ای و تبلیغات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به سابقه دیرین استان خراسان رضوی در حوزه فرهنگی اشاره کرد و گفت: «خراسان همیشه شهر و ادب و فرهنگ و تمدن بوده و هاضمه فرهنگی

● خواستیم در جشنواره دغدغه‌های روز جامعه مطرح شود در ابتدای این مراسم، مجتبی صدیقی، مدیرعامل خانه مطبوعات و رسانه‌های خراسان رضوی، ضمن تقدیر از همراهی و حمایت مجموعه دستگاه‌های اجرایی مشهد و استان در برگزاری این جشنواره، گفت: «بنا بر آن شد که در محورهای این جشنواره دغدغه‌های روز جامعه مطرح و از نگاه رسانه‌ای به آن پرداخته شود تا بتوانیم از این منظر به ارتقای فرهنگ شهروندی کمک کنیم.»

وی بر ضرورت تشکیل نظام جامع صنفی رسانه و طرح موضوع دیپلماسی رسانه که استان خراسان رضوی و شهر مشهد جایگاه ویژه‌ای می‌تواند در آن داشته باشد- تأکید کرد و افزود: «امیدواریم برگزاری این جشنواره به صورت سالانه استمرار داشته باشد.»

● مردم استان خراسان رضوی با رسانه‌های استان زیسته‌اند در ادامه این مراسم، حسین مسگرانی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، در سخنانی به قدمت و فراگیری رسانه‌های استان خراسان رضوی اشاره کرد و گفت: «مردم استان خراسان رضوی

با رسانه‌های استان زندگی کرده‌اند.» وی، ضمن تأکید بر مستمربودن برگزاری جشنواره و تأثیر این استمرار بر رشد و غنای رسانه‌های استان، خاطرنشان کرد: «ضرورت دارد مسئولان استان نیز از فعالیت‌های رسانه‌ها حمایت کنند. باید در برابر نقدها سعه صدر داشته باشیم، رسانه‌ها را از خود بدانیم و

دومین «جشنواره مطبوعات، خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری استان خراسان رضوی» با معرفی برگزیدگان و تقدیر از ایشان به پایان رسید. داوران این جشنواره آثار رسیده را در بخش‌های رقابتی «موضوعی» و ویژه، و رقابتی «آثار» ارزیابی کردند.

در بخش‌های رقابتی «موضوعی» و ویژه، هیئت داوران جشنواره در ۹ محور آثار برگزیده را معرفی کرد.
براین اساس، در محور «ایثار و شهادت» هما سعادتمند از **روزنامه شهرآرا**، در محور «آسیب‌های اجتماعی» حنیه موسوی از روزنامه قدس، در محور «ترویج سبک زندگی ایرانی و اسلامی» سکینه تاجی از **روزنامه شهرآرا**، در محور « جوانی جمعیت» مرتضی محمدپور از **روزنامه شهرآرا**، در محور «خلافت و نوآوری شهری» سمیرا راستی‌نیا از دوهفته‌نامه آفتاب صبح نیشابور، در محور «جهان شهر مشهدالرضا(ع)» لاله سادات

کوثری از **روزنامه شهرآرا**، در محور «جبهه مقاومت» فاطمه قاسمی از خبرگزاری فارس و در محور «ناآرامی انرژی» حسن ضیایی از پایگاه خبری صبح توس حائز رتبه برگزیده شدند، در محور «جهش تولید با مشارکت مردم» نیز رتبه برگزیده مشترک به عباسعلی سپاهی یونسی و حسن احمدی فرد از روزنامه قدس رسید.

بخش رقابتی «آثار» نیز در «ارشته برگزار شد که نتیجه آرای هیئت داوران در این بخش هابه شرح زیر است: در رشته «مقاله»، حسین صومعه از هفته‌نامه خاتون شرق نیشابور، حسین کوهراد از پایگاه خبری توس اکو و سیدوحید موسوی از خبرگزاری آریا، به ترتیب، حائز رتبه‌های اول تا سوم شدند.

در رشته «سرمقاله»، رتبه‌های اول و دوم به علیرضا افتخاری ترشیزی از دوهفته‌نامه آوای کاشمر و حسن خواجویی از دوهفته‌نامه آفتاب صبح نیشابور رسید، و محسن دینی‌ثانی از ماهنامه صبح

بیداری سبزار و سعید رضادوست از دوهفته‌نامه آفتاب صبح نیشابور موفق به کسب رتبه سوم مشترک شدند.

در رشته «یادداشت»، رتبه‌های اول تا سوم به سعید صفارایی از هفته‌نامه خاتون شرق نیشابور، ایمان صلواتی از هفته‌نامه صدای کاشمر و مریم اصغری از روزنامه صبح امروز خراسان رضوی رسید.

در رشته «عکس»، مرتضی امین‌الرعایایی از خبرگزاری ایسنا، محمد حسن صلواتی از **روزنامه شهرآرا** و وحید بیات از خبرگزاری دانشجو رتبه‌های اول تا سوم را کسب کردند.

در رشته «خبر»، ملیحه فلاح از **روزنامه شهرآرا**، وحید تقریچی از روزنامه خراسان رضوی و هومن محرابیان از پایگاه خبری شرق نگار رتبه‌های اول تا سوم شدند.

در رشته «گزارش»، حسین بیات از **روزنامه شهرآرا** حائز رتبه اول را کسب کرد و طاهره فجر داوودلی از

روزنامه قدس و ملیحه جهانبخش از **روزنامه شهرآرا** رتبه‌های دوم و سوم را کسب کردند.

در رشته «مصاحبه»، مجید ادیبی از **روزنامه شهرآرا**، علیرضا کاردار از روزنامه خراسان و محمدجواد استادی از روزنامه فرهیختگان حائز رتبه‌های اول تا سوم شدند.

از **روزنامه شهرآرا**، ندا جواهرفر از خبرگزاری ایرنا و سعیده حیه در از پایگاه خبری صبح توس رسید. در رشته «طنز مکتوب و طرح و کاریکاتور»، فرهاد ناجی و محمدعلی رجبی از **روزنامه شهرآرا** حائز رتبه‌های اول و دوم شدند. در این بخش، هیئت داوران کسی را حائز رتبه سوم ندانست.

در رشته «گزارش ویدئویی»، رتبه‌های اول و دوم به فاطمه غلامی و سلمان نظافت یزدی از **پایگاه خبری شهرآرانویز** رسیدو الیاس نازپور از خبرگزاری مهر حائز رتبه سوم شد.